

Czwartek, 2 kwietnia 2009 r.

Obawy dotyczące wpływu pól elektromagnetycznych na zdrowie

P6_TA(2009)0216

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie obaw dotyczących wpływu pól elektromagnetycznych na zdrowie (2008/2211(INI))

(2010/C 137 E/08)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 137, 152 i 174 traktatu WE, dotyczące wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi oraz środowiska naturalnego, a także ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa pracowników,
 - uwzględniając zalecenie Rady 1999/519/WE z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie ograniczenia stopnia narażenia ogółu społeczeństwa na oddziaływanie pól elektromagnetycznych (z 0 Hz do 300 GHz) ⁽¹⁾ oraz sprawozdanie powykonawcze Komisji z dnia 1 września 2008 r. w sprawie wprowadzenia w życie ww. zalecenia (COM(2008)0532),
 - uwzględniając dyrektywę 2004/40/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (polami elektromagnetycznymi) ⁽²⁾,
 - uwzględniając dyrektywę 1999/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności ⁽³⁾, a także odnośne ujednolicone normy bezpieczeństwa dla telefonów komórkowych i stacji bazowych,
 - uwzględniając dyrektywę 2006/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do wyposażenia elektrycznego przewidzianego do stosowania w niektórych granicach napięcia ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 września 2008 r. w sprawie oceny średniookresowej Europejskiego planu działania na rzecz środowiska i zdrowia na lata 2004-2010 ⁽⁵⁾,
 - uwzględniając swoje stanowisko z dnia 10 marca 1999 r. w sprawie wniosku dotyczącego zalecenia Rady w sprawie ograniczenia narażenia ogółu społeczeństwa na pola elektromagnetyczne o częstotliwości do 300 GHz ⁽⁶⁾,
 - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A6-0089/2009),
- A. mając na uwadze, że pola elektromagnetyczne występują w przyrodzie, a zatem zawsze istniały na Ziemi; jednak w ostatnich dziesięcioleciach narażenie środowiskowe na źródła pól elektromagnetycznych wytworzone przez człowieka systematycznie wzrastało ze względu na zapotrzebowanie na energię elektryczną, coraz bardziej zaawansowane technologie bezprzewodowe i zmiany zachodzące w organizacji społeczeństwa; oznacza to, że obecnie każdy obywatel zarówno w domu, jak i w pracy narażony jest na działanie złożonej kombinacji pól elektrycznych i magnetycznych o różnych częstotliwościach,

⁽¹⁾ Dz.U. L 199 z 30.7.1999, s. 59.

⁽²⁾ Dz.U. L 159 z 30.4.2004, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 91 z 7.4.1999, s. 10.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 374 z 27.12.2006, s. 10.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0410.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 175 z 21.6.1999, s. 129.

Czwartek, 2 kwietnia 2009 r.

- B. mając na uwadze, że urządzenia bezprzewodowe (telefony komórkowe, urządzenia WiFi, Wimax, Bluetooth, telefony bezprzewodowe DECT ze stacjami bazowymi) emitują pola elektromagnetyczne, które mogą mieć szkodliwe skutki dla zdrowia ludzi,
- C. mając na uwadze, że większość obywateli europejskich, zwłaszcza ludzi młodych w wieku od 10 do 20 lat, korzysta z użytkowego, funkcjonalnego i modnego przedmiotu, jakim jest telefon komórkowy, a także mając na uwadze, że nadal występuje niepewność co do płynących stąd potencjalnych zagrożeń dla zdrowia, szczególnie w przypadku osób młodych, których mózg nadal się rozwija,
- D. mając na uwadze, że od dnia 12 lipca 1999 r., czyli od daty wyznaczenia w zaleceniu 1999/519/WE wartości granicznych narażenia ludności na pola elektromagnetyczne o częstotliwości do 300 GHz, w środowisku naukowym nasiliły się kontrowersje co do potencjalnych zagrożeń dla zdrowia związanych z polami elektromagnetycznymi,
- E. mając na uwadze, że brak formalnych konkluzji w środowisku naukowym nie przeszkodził niektórym rządów krajowym czy regionalnym w Chinach, Szwajcarii i Rosji, a także w co najmniej dziewięciu państwach członkowskich Unii Europejskiej w ustanowieniu wartości granicznych ekspozycji zwanych profilaktycznymi, niższych od wartości zalecanych przez Komisję i jej niezależny komitet naukowy, czyli Komitet Naukowy ds. Pojawiających się i Nowo Rozpoznanych Zagrożeń dla Zdrowia (SCHENIR) ⁽¹⁾,
- F. mając na uwadze, że prowadząc działania zmierzające do ograniczenia stopnia narażenia ogółu społeczeństwa na oddziaływanie pól elektromagnetycznych, należy pamiętać również o poprawie jakości życia w zakresie ochrony i bezpieczeństwa, zapewnianej przez urządzenia wytwarzające pola elektromagnetyczne,
- G. mając na uwadze, że badanie epidemiologiczne Interphone, na wnioski z którego czekamy od 2006 r., a na które UE wydała kwotę 3 800 000 euro, głównie za pośrednictwem V ramowego programu badań i rozwoju ⁽²⁾, należy do projektów naukowych zarówno budzących zainteresowanie, jak i wywołujących polemiki,
- H. mając jednak na uwadze, że wszyscy wydają się zgodni co do niektórych kwestii, zwłaszcza co do zmienności reakcji poszczególnych osób na narażenie na mikrofałę, co do konieczności priorytetowego przeprowadzenia testów narażenia w skali rzeczywistej w celu dokonania oceny innych niż ciepłe skutki działania pól o częstotliwościach radiowych oraz co do szczególnej wrażliwości dzieci na narażenie na pola elektromagnetyczne ⁽³⁾,
- I. mając na uwadze, że UE ustanowiła progi narażenia w celu ochrony pracowników przed skutkami pól elektromagnetycznych; mając na uwadze, że w oparciu o zasadę ostrożności takie środki powinny być również podjęte w odniesieniu do zagrożonych grup społeczeństwa, np. mieszkańców danych terenów i konsumentów,
- J. mając na uwadze, że specjalne sprawozdanie Eurobarometru w sprawie pól elektromagnetycznych (nr 272a z czerwca 2007 r.) wskazuje, iż większość obywateli nie uważa, że władze publiczne odpowiednio informują ich o środkach mających zapewnić im ochronę przed polami elektromagnetycznymi,
- K. mając na uwadze, że należy kontynuować badania nad częstotliwościami pośrednimi i bardzo niskimi, aby wyciągnąć wnioski na temat ich skutków dla zdrowia,
- L. mając na uwadze, że dyrektywa 2004/40/WE nie może zagrażać stosowaniu obrazowania rezonansem magnetycznym, ponieważ należy ono do najnowocześniejszych technologii w badaniach, diagnostyce i leczeniu chorób zagrażających życiu pacjentów w Europie,

⁽¹⁾ Opinia z dnia 21 marca 2007 r., przyjęta na 16. posiedzeniu plenarnym.

⁽²⁾ Program Jakość życia, nr umowy QLK4-1999-01563.

⁽³⁾ Badanie STOA z marca 2001 r. dotyczące fizjologicznych i środowiskowych skutków niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, nr PE 297.574.

Czwartek, 2 kwietnia 2009 r.

M. mając na uwadze, że norma bezpieczeństwa dla rezonansu magnetycznego IEC/EN 60601-2-33 określa wartości graniczne pól elektromagnetycznych, które wprowadzono, by wykluczyć wszelkie zagrożenia dla pacjentów i pracowników,

1. apeluje do Komisji, by dokonała przeglądu podstaw naukowych i prawidłowości wartości granicznych pól elektromagnetycznych określonych w zaleceniu 1999/519/WE i by przedłożyła Parlamentowi stosowne sprawozdanie; przeglądu powinien dokonać SCENIHR;

2. wzywa do szczególnego uwzględnienia skutków biologicznych przy dokonywaniu oceny potencjalnego wpływu promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie ludzkie, zwłaszcza że według niektórych badań najbardziej szkodliwe skutki występują przy najniższych poziomach promieniowania; wzywa do aktywnego prowadzenia badań w celu przeciwdziałania potencjalnym problemom zdrowotnym poprzez opracowanie rozwiązań pozwalających wyeliminować lub ograniczyć pulsowanie i modulację amplitudy częstotliwości wykorzystywanych do transmisji;

3. podkreśla, że równocześnie ze wspomnianą zmianą europejskich wartości granicznych pól elektromagnetycznych lub też jako alternatywę do niej Komisja powinna opracować, w koordynacji z ekspertami z państw członkowskich i zainteresowanymi branżami przemysłu (spółki elektroenergetyczne, operatorzy telefonii i producenci urządzeń elektrycznych, w tym telefonów komórkowych), przewodnik po dostępnych i skutecznych technologicznych możliwościach obniżania narażenia na pola elektromagnetyczne;

4. zauważa, że zarówno podmioty z branży, jak i odpowiednie podmioty zarządzające infrastrukturą i właściwe organy już teraz mogą oddziaływać na pewne czynniki, np. wprowadzając przepisy dotyczące odległości między danym miejscem a przekaźnikami czy też wysokości danego miejsca n.p.m. w stosunku do wysokości stacji bazowej n.p.m. oraz ukierunkowania anteny nadawczej w stosunku do miejsc, w których przebywają ludzie, czyniąc to w oczywistej trosce o uspokojenie i o lepszą ochronę osób mieszkających w pobliżu tego rodzaju urządzeń; wzywa do optymalnego rozmieszczania masztów i przekaźników, a także do wspólnego korzystania z masztów i przekaźników umiejscowionych przez dostawców, tak by ograniczyć liczbę nieodpowiednio zlokalizowanych masztów i przekaźników; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania odpowiednich wytycznych;

5. zachęca państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne do utworzenia punktu kompleksowej obsługi wydającego pozwolenia na montaż anten i przekaźników oraz do uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego regionalnego planu rozmieszczania anten;

6. apeluje do organów odpowiedzialnych za wydawanie pozwoleń na montaż anten telefonii komórkowej o uzgodnienie z operatorami z branży kwestii wspólnego korzystania z infrastruktury w celu ograniczenia liczby anten oraz narażenia ludności na pola elektromagnetyczne;

7. uznaje wysiłki sektora łączności ruchomej i innych bezprzewodowych technologii wytwarzających pola elektromagnetyczne zmierzające do unikania wyrządzania szkód w środowisku, a zwłaszcza zajęcia się kwestią zmian klimatu;

8. uważa, że – wobec mnożących się przypadków kierowania spraw do sądu, a nawet przyjmowania przez władze publiczne środków w rodzaju moratorium na montowanie nowych urządzeń przekaźnikowych wytwarzających pola elektromagnetyczne – w powszechnym interesie leży sprzyjanie rozwiązaniom opierającym się na dialogu między podmiotami z branży, władzami publicznymi, władzami wojskowymi i stowarzyszeniami mieszkańców na temat kryteriów instalacji nowych anten telefonii komórkowej lub linii wysokiego napięcia i dbanie przynajmniej o to, by szkoły, żłobki, domy spokojnej starości i budynki służby zdrowia znalazły się w określonej zgodzie z kryteriami naukowymi odległości od tego rodzaju infrastruktury;

9. wzywa państwa członkowskie, by wraz z operatorami z branży udostępniły społeczeństwu mapy przedstawiające narażenie na linie wysokiego napięcia, częstotliwości radiowe i mikrofałe, zwłaszcza generowane przez maszty telekomunikacyjne, przekaźniki radiowe i anteny telefoniczne; wzywa do umieszczenia tych informacji na stronie internetowej, tak aby opinia publiczna mogła z łatwością się z nimi zapoznać, oraz do ich rozpowszechnienia w mediach;

Czwartek, 2 kwietnia 2009 r.

10. proponuje, by Komisja rozważyła możliwość wykorzystania funduszy przeznaczonych na transeuropejskie sieci energetyczne do zbadania skutków pól elektromagnetycznych o bardzo niskich częstotliwościach, zwłaszcza w liniach elektroenergetycznych;
11. zwraca się do Komisji, by w czasie nadchodzącej kadencji (2009-2014) zainicjowała ambitny program poświęcony kompatybilności elektromagnetycznej między falami tworzonymi sztucznie a falami emitowanymi naturalnie przez żywy organizm ludzki, co pozwoli stwierdzić docelowo, czy mikrofały mają niepożądany wpływ na zdrowie ludzi;
12. wzywa Komisję do corocznego przedstawiania sprawozdania w sprawie poziomu promieniowania elektromagnetycznego w UE, jego źródeł oraz działań podejmowanych w UE w celu zapewnienia lepszej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego;
13. zwraca się do Komisji o znalezienie rozwiązania pozwalającego na przyspieszenie wdrożenia dyrektywy 2004/40/WE, co zapewni pracownikom rzeczywistą ochronę przed polami elektromagnetycznymi, na wzór istniejącej ochrony przed hałasem⁽¹⁾ i wibracjami⁽²⁾, zapewnianej przez dwa inne akty wspólnotowe, oraz o wprowadzenie odstępstwa dla techniki obrazowania rezonansem magnetycznym na mocy art. 1 tej dyrektywy;
14. ubolewa, że w wyniku systematycznego odkładania od 2006 r. wciąż nie opublikowano wniosków z międzynarodowego badania epidemiologicznego Interphone, którego celem jest stwierdzenie, czy istnieje związek między korzystaniem z telefonu komórkowego a niektórymi rodzajami raka, zwłaszcza guzami mózgu, nerwu słuchowego i ślinianki przyusznej;
15. podkreśla w tym kontekście apel o ostrożność skierowany przez koordynatorkę badania Interphone Elisabeth Cardis, która na podstawie obecnej wiedzy zaleca dzieciom racjonalne korzystanie z telefonu komórkowego i preferowanie telefonu stacjonarnego;
16. uważa w każdym razie, że rolą Komisji, która wniosła wysoki wkład w finansowanie tego ogólnosięciowego badania, jest skierowanie do odpowiedzialnych za projekt pytania, dlaczego ostatecznie nie opublikowano jego wyników, oraz poinformowanie Parlamentu i państw członkowskich natychmiast po uzyskaniu ewentualnej odpowiedzi;
17. sugeruje również Komisji, by w trosce o skuteczność polityczną i budżetową przenieśli część wspólnotowych środków finansowych z badań nad polami elektromagnetycznymi na szeroko zakrojoną kampanię uświadamiającą skierowaną do młodych Europejczyków, a dotyczącą dobrych praktyk w zakresie użytkowania telefonu komórkowego, np. korzystania z zestawów słuchawkowych, nieprzedłużania rozmów, wyłączania telefonów w czasie, kiedy nie są używane (np. podczas lekcji), i korzystania z telefonów w miejscach dobrego odbioru sygnału;
18. takie kampanie uświadamiające powinny również informować młodych Europejczyków o zagrożeniach dla zdrowia związanych z urządzeniami domowymi oraz o konieczności wyłączania ich, a nie pozostawiania ich w stanie gotowości;
19. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by przeznaczyły większe środki na działania badawczo-rozwojowe w zakresie oceny potencjalnych szkodliwych długofalowych skutków częstotliwości radiowych wykorzystywanych przez telefonię komórkową; wzywa również do zwiększenia liczby publicznych zaproszeń do składania wniosków dotyczących badań nad szkodliwymi skutkami wielokrotnego narażenia na różne źródła pól elektromagnetycznych, szczególnie w odniesieniu do dzieci;

(1) Dyrektywa 2003/10/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem) (Dz.U. L 42 z 15.2.2003, s. 38),

(2) Dyrektywa 2002/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (wibracji) (Dz.U. L 177 z 6.7.2002, s. 13),

Czwartek, 2 kwietnia 2009 r.

20. proponuje uzupełnienie mandatu Europejskiej Grupy ds. Etyki w Nauce i Nowych Technologiach o zadanie oceny uczciwości naukowej, by pomóc Komisji zapobiec ewentualnym sytuacjom stanowiącym zagrożenie, konfliktom interesów, a nawet oszustwom, które mogłyby wystąpić w sytuacji wzmożonej obecnie konkurencji wśród naukowców;
21. wzywa Komisję – uznając powszechne obawy wyrażane w wielu państwach członkowskich – do współpracy ze wszystkimi odnośnymi interesariuszami, takimi jak eksperci krajowi, organizacje pozarządowe i sektory przemysłu, nad poprawą oferty i dostępności zrozumiałych dla laików aktualnych informacji dotyczących technologii bezprzewodowej i norm ochrony;
22. wzywa Międzynarodową Komisję ds. Ochrony przed Promieniowaniem Niejonizującym i Światową Organizację Zdrowia, by ustalając standardy, zachowywały większą przejrzystość i otwartość na dialog ze wszystkimi zainteresowanymi stronami;
23. potępia niektóre kampanie marketingowe operatorów telefonicznych, szczególnie agresywne w okresie świątecznym przed końcem roku i podczas innych specjalnych okazji, np. sprzedaż telefonów komórkowych przeznaczonych wyłącznie dla dzieci czy też skierowane do nastolatków oferty abonamentów z „darmowymi minutami”;
24. proponuje, by UE włączyła do swojej polityki jakości powietrza w pomieszczeniach badanie dotyczące bezprzewodowych urządzeń domowych, np. urządzeń WiFi zapewniających dostęp do Internetu i telefonów pracujących w standardzie DECT, które upowszechniły się w ostatnich latach w miejscach publicznych i mieszkaniach, narażając obywateli na stałą emisję mikrofal;
25. wnioskuje, by w imię stałej troski o lepsze informowanie konsumentów zmieniono normy techniczne Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego Elektrotechniki, wprowadzając w odniesieniu do wszystkich urządzeń bezprzewodowych obowiązek umieszczania na etykiecie informacji o mocy emisji oraz stwierdzenia, że dane urządzenie emituje mikrofałę;
26. zwraca się do Rady i Komisji, by w koordynacji z państwami członkowskimi i Komitetem Regionów sprzyjały wprowadzeniu jednolitej normy w celu zminimalizowania narażenia mieszkańców w przypadku rozszerzania sieci linii elektrycznych wysokiego napięcia;
27. jest żywo poruszony faktem, że towarzystwa ubezpieczeniowe dążą do wykluczenia zagrożeń związanych z polami elektromagnetycznymi z polis ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, co wyraźnie dowodzie, że europejscy ubezpieczyciele już stosują własną wersję zasady ostrożności;
28. wzywa państwa członkowskie do pójścia za przykładem Szwecji i uznania osób cierpiących na nadwrażliwość elektromagnetyczną za osoby niepełnosprawne w celu zapewnienia im odpowiedniej ochrony i równych szans;
29. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich, Komitetowi Regionów i Światowej Organizacji Zdrowia.
-